

ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку демократичного суспільства, консолідації його інституцій, гуманізації суспільних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості». Необхідність постійного примноження знань та наявність позитивних переваг вищої освіти як суспільного блага, обумовлює розвиток інститутів її забезпечення, та як наслідок, пошук механізмів ефективного та раціонального формування та використання фінансових ресурсів таких закладів.

З метою виявлення особливостей процесу формування та використання фінансових ресурсів державних вищих навчальних закладів задля підвищення ефективності та раціональності такого процесу необхідним є визначення сутності категорії «фінансові ресурси державних вищих навчальних закладів».

Слід відзначити, що категорія «фінансові ресурси» є достатньо поширеною та вживаною в економічній науці, однак значна кількість її трактувань призводить до плутанини як в теорії, так і на практиці, що в свою чергу, унеможливорює визначення об'єкта управління та перешкоджає застосуванню ефективних напрямів функціонування суб'єкта в даній сфері, зокрема вищих навчальних закладів. В загальному розумінні, фінансові ресурси є грошовими відносинами, однак, різноманітність форм прояву, складу таких відносин, суб'єктів тощо обумовлює наявність різних точок зору щодо визначення даного поняття, зокрема:

- як сукупність грошових коштів, що є у розпорядженні, фінансові ресурси визначають А. Загородній, Г. Вознюк, Т. Смовженко [5], В. Ковальов [10] та ін.;

- як фонди грошових коштів, грошові фонди - В. Глущенко, В. Чехунов [3], С. Юрій [11], С. Мочерний [4], О. Василик [2] та ін.;

- як акумульовані грошові кошти, характеризують фінанси С. Юрій [11], О. Романенко [8], І. Бланк [1] та ін.;

- як грошові доходи, накопичення та надходження - В. Родіонова [9], О. Василик [2], О. Кириленко [7] та ін.

Проаналізовані визначення є загальними та не враховують особливості діяльності державних вищих навчальних закладів як суб'єктів господарювання. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» [6], «вищий навчальний заклад - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей». В свою чергу, вищі навчальні заклади відповідно до ст.27 Закону України «Про вищу освіту» [6] поділяються на державні, комунальні та приватні і здійснюють свою діяльність

на засадах неприбутковості. Такий поділ обумовлений засновником вищого навчального закладу, за рішенням та за рахунок якого створено такий заклад. Тобто засновником державного вищого навчального закладу є держава (державні органи влади), комунального - відповідна рада від імені територіальної громади (громад), а приватного - фізична та/або юридична особа. Зважаючи на зазначене, на основі існуючих трактувань, враховуючи особливості функціонування державних вищих навчальних закладів, а також відсутність уніфікованого визначення поняття «фінансові ресурси державних вищих навчальних закладів», доцільно розуміти під даною категорією сукупні надходження, що є у розпорядженні державного вищого навчального закладу та забезпечують його функціонування в частині освітньої, наукової, науково-технічної, інноваційної та/або методичної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Бланк И. А. *Финансовый менеджмент* : [учеб.] / И. А. Бланк. – [2-е изд., перераб. и доп.]. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. - 656 с.
2. Василик О. Д. *Теорія фінансів* : підруч. / О. Д. Василик. – К. : НІОС, 2001. – 416 с.
3. Глущенко В. В. *Финансы* [Електронний ресурс]: учеб. / В. В. Глущенко, В. Н. Чехунов. – Режим доступу : <http://www.vuzlib.net/beta3/html/1/291/297>.
4. *Економічна енциклопедія* : у 3 т. / редкол. : С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.] – К. : Видавничий центр „Академія», 2002. – 952 с.
5. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. *Фінансово-економічний словник* / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту „Львівська політехніка», – 2005. – 714 с.
6. Закон України "Про вищу освіту" від від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1483441385106462>.
7. Кириленко О. П. *Фінанси* : навч. посіб. / О. П. Кириленко – 2-е вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Екон. думка, 1998. – 163 с.
8. Романенко О. Р. *Фінанси* : [підручник] / О. Р. Романенко. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 312 с.
9. *Финансы* : [учеб. пособие] / [под ред. В. М. Родионовой]. - М.: Финансы и статистика, 1994. - 346 с.
10. *Финансы*: [учеб.] / [под ред. В. В. Ковалёва]. – [2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. - 640 с.
11. *Фінанси : вишкіл студії* : навч. посіб. / за ред. д. е. н., проф. С. І. Юрія. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 357 с.